

LVS**V** **BRUSSEL**

BLAUWZUUR

Jaargang 49

April 2024

KLAUWAERT EN GEUS

Inhoud

VOX PRAESIDIS	3
COLOFON	4
HET VRIJE DENKEN ONDERWERPT ZICH NIET	5
WAAROM ARTIFICIËLE INTELLIGENTIE GEEN BEDREIGING IS VOOR DE ARBEIDSMARKT: EEN TECHNO-OPTIMISTISCHE VISIE	6
EEN MONOPOLIE OP GELDCREATIE ZONDER VERANTWOORDELIJKHEIDSZIN	8
LGBTQ+: IDENTITEITSVRAAG OF MODETREND?	11
ERFBELASTING: EEN INBREUK OP PERSOONLIJKE AUTONOMIE EN VRIJHEID	12
EEN OPINIE OVER CONSTITUTIONELE MONARCHIEËN IN DE MODERNE MAATSCHAPPIJ EN DE DEMOCRATIE	14
HET LIBERALISEREN VAN ONDERZOEK: DE POTENTIE VAN BURGERWETENSCHAP	16
EEN NIEUW KIESSYSTEEM? HOE DE SPELREGELS BEPALEN WAT ER OP HET SPELBORD GEBEURT	18
PLURALISME, VRIJHEDEN EN FEDERALISME	21
LVSV IN BEELD	24
BESTUUR	25
HET GROTE VUB VERKIEZINGSDEBAT: MEER DAN 300 MAN IN TE KLEINE AULA!	27
AFGELOPEN EN TOEKOMSTIGE ACTIVITEITEN BESTUURSJAAR 2023-2024	30
ERELEDEN	31

Vox praesidis

Geachte lezer,

Bij het vallen van de avond spreidt de uil van Minerva haar vleugels uit, als symbool van wijsheid die oplicht in de duisternis. Deze symboliek weerspiegelt niet alleen onze zoektocht naar inzicht en reflectie in turbulente tijden, maar ook de kernwaarden van vrijdenken en vrijzinnigheid die we koesteren aan onze geliefde Vrije Universiteit Brussel.

In een tijd van groeiend links- en rechtspopulisme, afnemende politieke participatie en tanend vertrouwen in de politiek, is het van het grootste belang om de liberale principes meer dan ooit te verdedigen. Hoewel de liberale partij misschien binnenkort ten grave is gedragen, streven wij ernaar het liberalisme te laten voortleven op onze alma mater.

Het afgelopen jaar hebben we ons traditionele openingsdebat georganiseerd, evenals lezingen over onderwerpen variërend van vrijheid van meningsuiting tot analyses naar aanleiding van verkiezingen, en niet te vergeten ons groot verkiezingsdebat met meer dan 300 aanwezigen! In deze tijd van politieke turbulentie zien we de uil van Minerva niet alleen als symbool van wijsheid, maar ook als een herinnering aan de noodzaak van diepgang, nuance en reflectie in het politieke debat.

Daarnaast hebben we regelmatig politieke comités gehouden, gewijd aan denkers zoals Hayek, Mises en Popper, en aan thema's als kiessystemen, centrale banken en kunstmatige intelligentie.

Als studentenvereniging hebben we ook ruimte gemaakt voor het studentikoze aspect van het leven, met regelmatige bijeenkomsten in ons lokaal, spelletjesavonden, een bestuursweekend en deelname aan de vrijzinnig-folkloristische activiteiten van het VUB-studentenleven, waaronder natuurlijk Saint V é en de uitstap naar Den Briel.

In deze editie van Blauwzuur blijven we trouw aan onze missie om het liberalisme te verspreiden. Onze bestuursleden hebben onder meer artikelen geschreven over het vrijdenken, monarchie en geldcreatie, waarbij onze strijd voor liberalisme en onafhankelijk denken centraal staat, zoals de uil van Minerva ons herinnert.

Wat de toekomstige verkiezingen zullen brengen, blijft vooralsnog ongewis. Minerva's uil zal ons pas na 9 juni haar inzicht verschaffen.

Ik wens u veel leesplezier toe!

Libertas vincit!

Ut vivat, crescat, floreat Liberaal Vlaams Studentenverbond Brussel!

Rias Smismans

Voorzitter Liberaal Vlaams Studentenverbond Brussel 2023-2024

Colofon

Liberaal Vlaams Studentenverbond Brussel

IBAN: BE68 7330 7553 4334

E-mail: lsvs@vub.be

Oplage: 75 exemplaren

Ons bezoekadres:

LVS Brussel

Campus VUB Etterbeek

Pleinlaan 2

Rotule 5.104 (tussen gebouwen F en G)

1050 Brussel

Opmaak en lay-out Blauwzuur: Rias Smismans

Afbeeldingen: Unsplash

Website: www.lsvs-brussel.be

Instagram, Facebook, X & LinkedIn: LVS Brussel

Ons postadres:

LVS Brussel

Campus VUB

Pleinlaan 2, bus BSG

1050 Brussel

De opiniestukken die in Blauwzuur gepubliceerd worden, zijn niet geschreven in naam van LVS Brussel, maar steeds in naam van de vermelde auteurs.

Het vrije denken onderwerpt zich niet

Lars Marell – Politiek secretaris LVSV Brussel, student Toegepaste Economische Wetenschappen

Religie op onze universiteit? Dat is een echo uit een ver verleden, een dissonantie in het harmonieuze koor van vrijdenken en intellectuele vrijheid dat onze campus kenmerkt. Als een fervent voorvechter van het vrij denken en een pleitbezorger voor een seculiere omgeving, voel ik de dringende noodzaak om te waarschuwen voor de sluipende schaduw van dogmatisme die onze campus probeert binnen te dringen.

Laat ons terugdenken aan de visionaire geest van Pierre Theodore Verhaegen, die met moed en visie de ULB oprichtte als een toevluchtsoord voor vrijdenken, als een bastion van intellectuele vrijheid te midden van de verstikkende orthodoxie van zijn tijd. De ULB, ons oudere broertje, en de VUB, zijn rebelse nazaat, werden geboren uit de drang naar intellectuele vrijheid, een verlangen om los te breken van de ketenen van religieuze dwang.

Het "Lied van Geen Taal", ons trotse strijdlid, herinnert ons eraan dat we ons niet laten beperken door de grenzen van taal, maar bovenal weigeren we ons te onderwerpen aan enige vorm van dogma, ongeacht de taal waarin het wordt gepredikt. Dit lied belichaamt de kern van onze identiteit als vrije denkers, verenigd in ons streven naar intellectuele vrijheid en diversiteit. Wij zijn de Brusselse studenten van de klauwaert en de geus, vastberaden om de erfenis van vrij denken en openheid te bewaren en ons niet te laten verstrikken in de draden van dogmatisme.

Maar helaas, zien we nu een opkomst van stemmen die pleiten voor gebedsruimtes op onze campus, stemmen die trachten de deur open te zetten voor religieuze invloed op plaatsen waar vrijdenken zou

moeten floreren. Dit is een verontrustende ontwikkeling die we niet mogen tolereren. Laten we niet vergeten waar we voor staan, onze leus: het denken onderwerpt zich niet.

Het is meer dan een kwestie van traditie; het gaat om principes. Religie brengt niet alleen verdeeldheid met zich mee, maar beperkt ook de geest, verstikt het vrije denken waarvoor onze universiteit zo moedig heeft gestreden. Wij zijn de trotse dragers van de fakkels van de VUB, en we zullen niet toestaan dat deze fakkels worden gedoofd door het wijwater van het religieus fanatisme.

Laten we duidelijk zijn: mijn pleidooi tegen religie op onze universiteit is geen aanval op individuen die hun geloof in de privésfeer beleven. Eenieder heeft het recht om zijn of haar geloofsovertuigingen te koesteren en uit te oefenen op een manier die hen vervult. Maar laten we onze universiteit vrijwaren van dogma's en doctrines, laten we haar koesteren als een bastion van intellectuele vrijheid, waar de geesten van studenten en docenten kunnen gedijen zonder de ketenen van religieuze beperkingen. En laten we ons herinneren: "Hij die het licht niet kan verdragen der geen taalse zon, hij weze een kaloot of een bekrompen franskiljon."

Waarom artificiële intelligentie geen bedreiging is voor de arbeidsmarkt: een techno-optimistische visie

Rias Smismans – Voorzitter LVSV Brussel, student Politieke Wetenschappen: democratie en leiderschap

Technologisch doemdenken is van alle tijden. Net zoals bij eerder innovaties, duiken nu artificiële intelligentie (AI) doorbreekt de techno-pessimisten opnieuw op. Zo wordt AI gezien als een bedreiging voor onze arbeidsmarkt, omdat het jobs zou afnemen. Ik twijfel hier echter sterk aan: AI kan een positieve impact hebben op onze arbeidsmarkt en kan juist jobs creëren, net als andere innovaties dat in het verleden deden. Deze analyse maak ik aan de hand van het hoofdstuk "The Curse of Machinery" uit Henry Hazlitts "Economics in One Lesson".

Henry Hazlitt en zijn strijd tegen economische denkfouten

Hazlitt, een Amerikaanse journalist en econoom, staat bekend om zijn rol in het bekend maken van de liberale denker F.A. Hayek. Zijn recensie van "The Road to Serfdom" inspireerde Reader's Digest tot het publiceren van een toegankelijke versie van dat werk. Centraal in Hazlitts werk staat het bestrijden van economische mythes en denkfouten, waarbij hij benadrukt dat het van cruciaal belang is om over de onzichtbare gevolgen van economisch beleid na te denken. Hij haalt hierbij inspiratie uit Frédéric Bastiat's werk "Wat men ziet en wat men niet ziet".

Gebruik geen theelepels om wegen te graven

Het hoofdstuk over machines van Hazlitt tracht twee mythes te weerleggen: ten eerste, dat machines en innovatie werkloosheid veroorzaken, en ten tweede, dat het verbieden of niet gebruiken van innovaties gunstig zou zijn voor de werkgelegenheid. Een absurd voorbeeld uit dit hoofdstuk is het verbod op spuitverf, omdat deze sneller werkt dan een verfborstel, waardoor de verfindustrie meer mensen zou kunnen tewerkstellen.

Ook econoom Milton Friedman benadrukte deze denkfouten. Tijdens een reis door China vroeg hij waarom wegwerpers alleen schoppen gebruikten en geen graafmachines. Het antwoord was "voor meer werkgelegenheid". Friedman reageerde sarcastisch dat ze dan beter lepels in plaats van schoppen zouden kunnen gebruiken om nog meer jobs te creëren.

Via deze denkwijze, kunnen tal van andere absurde voorbeelden bedacht worden. Waarom hebben we vrachtwagens en goederentreinen nodig als we mensen te voet goederen kunnen laten vervoeren in rugzakken?

De techno-pessimistische denkfout doorprijkt dankzij het voorbeeld van een fabriek

Hazlitt probeert deze redenering te weerleggen aan de hand van een voorbeeld uit de kledingindustrie. Wanneer een machine de productie van kleding verdubbelt met de helft van het aantal arbeiders, lijkt het op korte termijn alsof er banen verloren gaan in de fabriek. Echter, de vraag naar arbeid stijgt op de lange termijn voor het onderhoud van de machines. Bovendien nemen de winsten van de fabrikseigenaar toe nadat de machine is terugverdiend. Dit stelt hem in staat om meer machines aan te schaffen, te investeren in andere sectoren, of zelf meer te consumeren. Met andere woorden, na het terugverdienen van de investering stijgt het niveau van consumptie, wat op zijn beurt de vraag naar arbeid verhoogt.

Wanneer concurrenten dit succes zien, investeren zij ook in machines om dezelfde voordelen te behalen. Dit leidt tot concurrentie en prijsdalingen (bijvoorbeeld van €50 naar €30), waardoor consumenten meer geld overhouden om elders te besteden. Als gevolg hiervan daalt de prijs van kleding, wat bij een elastische vraag leidt tot een toename van de productie. Dit genereert meer werkgelegenheid en geld voor arbeid in de industrie.

Zoals Hazlitt stelt: "in any case, machines, inventions, and discoveries increase real wages". Hoewel het waar is dat Jan Modaal op korte termijn mogelijk zijn baan verliest door een machine, wat omscholing vereist, bieden machines op de lange termijn overwegend positieve effecten.

Hazlitts redenering toegepast op AI: AI als creator van jobs

Het voorbeeld van de kledingfabriek illustreert treffend hoe de principes van Hazlitt kunnen worden toegepast op de opkomst van artificiële intelligentie in de dienstensector.

Neem bijvoorbeeld de automatisering van boekhoudwerk door AI. Op het eerste gezicht lijkt het alsof deze ontwikkeling veel boekhouders hun job zal kosten. Echter, de implementatie van AI-software vergroot juist de vraag naar mensen met expertise in deze software en boekhoudprocessen. Zij moeten de AI aansturen, ondersteuning bieden aan de eindgebruiker en opleidingen verzorgen over het gebruik van deze software.

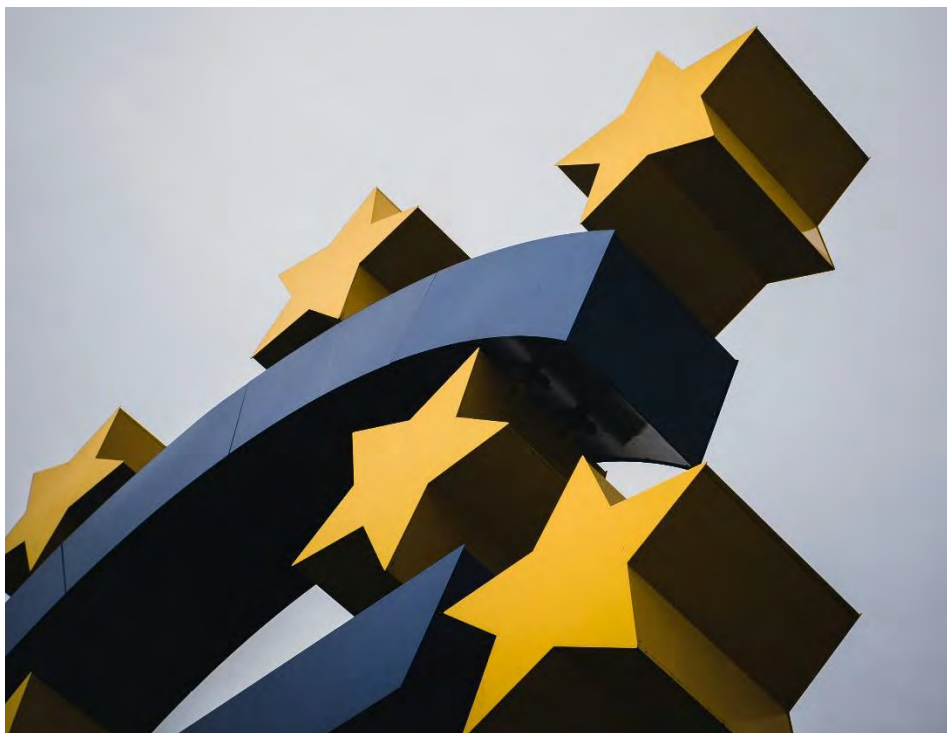
Een gebruiksvriendelijke interface is cruciaal in softwareontwikkeling, waarbij de gebruiker nog steeds in staat moet zijn om eventuele correcties aan te brengen. Artificiële intelligentie kan krachtig zijn, maar AI-tools zijn geen foutloze alleskunnners. En wie heeft er nu meer kennis over het corrigeren van een foute boekhouding dan onze pas ontslagen boekhouder?

Neem bijvoorbeeld het disruptieve AI-programma ChatGPT, dat is ontworpen als kunstmatig taalmodel. Technologieën hebben hun beperkingen omdat ze zijn ontwikkeld voor specifieke doeleinden. ChatGPT kan uitstekend teksten verbeteren op het gebied van grammatica en zinsbouw, maar het programma kan fouten maken en mist soms nuances. Het is een taalkundig genie, maar geen specialist in het geven van feitelijke kennis, het schrijven van goedwerkende programmeercode of het maken van berekeningen. Dit benadrukt het belang van taakverdeling, zoals Adam Smith betoogde in "The Wealth of Nations": machines kunnen de productie verbeteren, maar zijn beter geschikt voor specifieke toepassingen.

Daarbij komt dat het aansturen van AI een kunst op zich is, waarvoor getrainde gebruikers nodig zijn. De voornaamste uitdaging lijkt momenteel te liggen in het correct ontwikkelen en toepassen van artificiële intelligentie. Dit vereist niet alleen programmeurs, maar ook specialisten in het doel van de AI-toepassing, zoals boekhouders, om de toepassing bij te sturen. Bovendien is het nodig dat gebruikers worden geschoold in het gebruik ervan. Dit biedt nieuwe kansen voor werkgelegenheid, aangezien AI-tools moeten worden gezien als gespecialiseerde machines om werknemers te ondersteunen in plaats van alleskunnende breinen.

Een monopolie op geldcreatie zonder verantwoordelijkheidszin

Lukas Huyssen – Vicevoorzitter LVSV Brussel, student Toegepaste Economische Wetenschappen

Wanneer we praten over 'het kapitalisme', gaat de aandacht vaak naar de vrije markt en de rol van private actoren in het stimuleren van economische groei. Echter, een cruciale, maar vaak over het hoofd geziene, factor in dit systeem zijn de entiteiten die verantwoordelijk zijn voor geldcreatie. In het hedendaagse debat wordt vaak naar de Verenigde Staten gekeken als het ultieme voorbeeld van kapitalisme. Maar als we de nadelen van dit systeem onder de loep nemen, zien we een toenemende inkomensongelijkheid, sociale instabiliteit, een hoge ratio van criminaliteit en een kloof in educatie (Werner, 2002). Desondanks is er een opmerkelijke stijging te zien in productiviteit en technologische vooruitgang ten opzichte van Europa (*Waarom Is De Amerikaanse Economie so Great?*, 2023). Bovendien wordt een grotere economische groei gerealiseerd, en de meeste topuniversiteiten, volgens de Times Higher Education ranking bevinden zich grotendeels in de Verenigde Staten. In dit artikel leg ik uit hoe we structureel centrale banken kunnen veranderen aan de hand van de ervaringen in de geschiedenis. De geschiedenis leert ons dat inflatie/deflatie, lage economische groei en activabubbels aanzienlijke bedreigingen kunnen vormen voor de samenleving. Bovendien bestaat het gevaar dat wanneer centrale banken niet verantwoordelijk handelen om deze elementen onder controle te brengen, het beleid misbruikt kan worden. Het wordt evident dat centrale bankiers met een politieke agenda aanzienlijke schade kunnen veroorzaken

Wanneer we terugkijken naar de geschiedenis, zien we dat de Verenigde Staten aanzienlijk succesvol waren in periodes zonder een centrale bank (Werner, 2002). In 1900 groeide de Amerikaanse economie uit tot een van 's werelds grootste dankzij de industrialisatie en economische expansie. Het jaar 1913 markeerde echter de oprichting van de Federal Reserve. In de nasleep van de Eerste Wereldoorlog experimenteerde de Federal Reserve met hun beleid, wat resulteerde in de grote crash van 1929. Deze crash is een activabubbel die voortkwam uit stimulansen om te speculeren vanuit de centrale bank.

Parallel hieraan, in de jaren na de Eerste Wereldoorlog, had Duitsland een andere onafhankelijke centrale bank genaamd de Reichsbank. Het beleid van de Reichsbank leidde tot enorme inflatie in het begin van de jaren 20 en een diepe depressie na de crash van 1929 (Werner, 2002). In tijden van recessie met een deflationaire spiraal kan het eenvoudig worden opgelost door geld bij te creëren en dit te richten op productieve middelen. In tegenstelling tot appels en peren werkt geld niet volgens dezelfde vraag- en aanbodlogica. Er is altijd vraag naar geld, daarom is het monetair beleid cruciaal.

In de jaren 30 werd echter het verkeerde beleid toegepast door de gouverneur Hjalmar Schacht van de Reichsbank (Werner, 2002). Opmerkelijk is dat Schacht later opnieuw werd aangesteld door Adolf Hitler vanwege zijn vermeende diensten. Het meest recente scenario deed zich voor in Japan tijdens de depressie in de jaren 90. De Bank van Japan, theoretisch geen volledig onafhankelijke centrale bank, werd gekenmerkt door de frequentie van voormalige ministers van financiën die werden aangesteld. Echter, een kleine groep centrale bankiers besliste achter gesloten deuren over geldcreatie. Cruciaal was de rol van de adjunct-gouverneur die ervoor zorgde dat de gouverneur niet op de hoogte was van de geldcreatie tijdens zijn mandaat. Na het vertrek van de voormalige minister werd de adjunct-gouverneur vaak gepromoveerd tot gouverneur, waardoor het proces zich herhaalde. Het is van cruciaal belang om te benadrukken dat de Bank van Japan bewust overvloedige liquiditeiten heeft

gecreëerd, wat heeft geleid tot de vorming van de activabubbel.

Het meest onthullende aspect was echter dat de Bank van Japan bewust keuzes maakte die in het nadeel speelde van de samenleving (Werner, 2002). Dit leidde tot wat het al die tijd al wilde: volledige onafhankelijkheid en een structurele reformatie van de structuur van de Japanse economie. Ondanks de aanhoudende recessie werd deze door de Bank van Japan niet opgelost, wat duidt op een bewuste keuze om geen actie te ondernemen. Hoewel de overheid probeerde fiscaal beleid toe te passen om de economie te stimuleren, bleek dit niet effectief te zijn vanwege het ontbreken van geldcreatie door de Bank van Japan. De afwezigheid van monetaire expansie bemoeilijkte de inspanningen van de overheid om de economische neergang tegen te gaan, wat resulteerde in een langdurige stagnatie die bekend staat als de "verloren decennia" van Japan. In het jaar 2000 verkreeg de bank van Japan volledige onafhankelijkheid van de Japanse overheid.

Vandaag de dag in Europa hebben we de meest onafhankelijke centrale bank ooit, de Europese Centrale Bank (ECB) (Werner, 2002). Deze werd opgericht op basis van een studie van de Europese Commissie uit de jaren 90, waarin werd geconcludeerd dat 'onafhankelijke' centrale banken zouden leiden tot lage inflatie. De ECB heeft als voornaamste doelstelling om de inflatie onder controle te houden. Geen enkele lidstaat kan rechtstreeks beroep doen op de ECB. Daarom moeten we maar vertrouwen op de transparantie van het beleid en op de integriteit van centrale bankiers, met de hoop dat zij altijd handelen in het belang van elke lidstaat en haar gemeenschap.

Het beleid van de Verenigde Staten, uitgevoerd door de Federal Reserve, is iets uitgebreider. De Federal Reserve is verantwoordelijk voor zowel het handhaven van lage inflatie als het bevorderen van maximale werkgelegenheid. Hoewel de Federal Reserve regelmatig verantwoording moet afleggen aan het Congres, blijft zij over het algemeen onafhankelijk en geeft zij weinig transparantie over het monetaire beleid.

Voor de Federal Reserve in de Verenigde Staten moeten de doelstellingen worden uitgebreid met

meer verantwoordelijkheid voor de economische groei. Dit kan worden gerealiseerd door het vaststellen van een specifiek groeidoel binnen een bepaalde foutenmarge dat moet worden behaald binnen een bepaalde periode (Werner, 2002). Bij het niet behalen van de doelstellingen omtrent groei en inflatie moeten er passende sancties volgen, waardoor er een stimulans ontstaat om de grootste nadelen die voortkomen uit centrale banken weg te werken.

Voor de ECB is een structurele hervorming noodzakelijk. De vraag is of het werkelijk mogelijk is om een monetair beleid toe te passen dat ten goede komt aan alle lidstaten. Aangezien niet elke lidstaat door dezelfde economische cyclus gaat, kan dit leiden tot asymmetrische schokken. Een concreet voorstel is om landen die veel met elkaar handelen onder te brengen bij dezelfde centrale bank. Het hebben van een gezamenlijke munt voor deze landen zou dus wel degelijk voordelig zijn. België, Nederland, Frankrijk, Duitsland en Luxemburg zou dus een perfecte match vormen. Bovendien moet elk land een raad samenstellen die bestaat uit vertegenwoordigers van hun ministerie van financiën om toch enige vorm van verantwoording te waarborgen van die centrale bank. Daarnaast moeten er, net als in de Verenigde Staten, duidelijke doelen worden opgesteld voor economische groei en inflatie, waarbij sancties volgen bij het niet behalen ervan. Op deze manier kunnen we, zoals de geschiedenis aantoont, de grootste nadelen wegwerken.

Het idee om van Europa het nieuwe Verenigde Staten te maken, hoewel utopisch, onderstreept de complexiteit van de Europese situatie. Er bestaat echter duidelijk te veel verschil in economische cycli, talen en culturen binnen Europa. Laten we daarom lessen trekken uit de geschiedenis om op een democratische manier het beste systeem op te stellen dat in het belang van de samenleving handelt.

In de recente tijd is het ongetwijfeld opgevallen dat we te maken hebben gehad met een periode van hoge inflatie. Voor de hoge inflatie werd voornamelijk gekeken naar de oorlog tussen Rusland en Oekraïne. Het is echter duidelijk dat overtollige geldcreatie ook een factor was die heeft bijgedragen aan dit probleem. Na een decennium van beleid gericht op het creëren van geld met lage rentetarieven voor de coronacrisis, heeft de centrale bank opnieuw de stimulans gecreëerd om te speculeren. Zoals we uit de geschiedenis kunnen leren, leidt geldcreatie die niet volledig wordt geïnvesteerd in productieve middelen tot het ontstaan van activabubbels. De lage rentetarieven hebben geen enkele prikkel gegeven om geld vast te houden, waardoor het van koper naar verkoper werd overgedragen. De volledige impact hiervan moeten we nog in de toekomst ervaren. Moeten we wachten tot er fouten optreden voordat we daadwerkelijk stappen ondernemen om deze zaken structureel aan te pakken?

De oprichting van de ECB is een van de meest desastreuze structurele hervormingen die ooit in Europa zijn doorgevoerd. De gevolgen hiervan zullen we nog moeten doorstaan. Op dat moment is het van cruciaal belang om kritisch te zijn ten opzichte van de excuses die de ECB zal proberen te vinden om zich hieruit te redden. Centrale banken moeten meer verantwoordelijkheid nemen voor hun beleid. Het creëren van geld is een van de machtigste instrumenten die er bestaan, zoals de geschiedenis ons leert.

Bibliografie

Waarom is de Amerikaanse economie so great? (2023, August 24). <https://www.delen.bank/nl-nl/nieuws/waarom-is-de-amerikaanse-economie-so-great>

Werner, R. A. (2002). *Princes of the Yen: Japan's central bankers and the transformation of the economy*. <https://ci.nii.ac.jp/ncid/BA62106671>

LGBTQ+: identiteitsvraag of modetrend?

Emma Wittens – Penningmeester LSV
Brussel, student rechten

In de moderne samenleving lijkt het idee van LGBTQ+ zijn steeds meer te worden omarmd als een uiting van individualiteit en vrijheid. Het zichtbaar maken van de regenboogvlag op kledingstukken en het promoten van LGBTQ+ vriendelijke producten en diensten door bedrijven getuigt van deze evolutie. Het is inspirerend om te zien hoe de samenleving openstaat voor diversiteit en zelfexpressie. Echter, te midden van deze vooruitgang moeten we waken voor het verlies van de kern van de LGBTQ+ ervaring in een zee van modetrends.

Het is onmiskenbaar dat er een toename is geweest in de zichtbaarheid en acceptatie van de LGBTQ+ gemeenschap in de afgelopen decennia. Het homohuwelijk is in veel landen gelegaliseerd, antidiscriminatiewetten zijn aangenomen en er is een groeiende vertegenwoordiging van LGBTQ+ personages in media en entertainment. Als lid van de LGBTQ gemeenschap ben ik getuige geweest van deze evolutie van de strijd voor erkenning en gelijkheid. Het is hartverwarmend om te zien hoe ver we zijn gekomen in termen van zichtbaarheid en acceptatie. Echter, te midden van deze vooruitgang lijkt er een verschuiving plaats te vinden waarbij LGBTQ+ zijn meer wordt gezien als een modieuze trend dan als een diepgewortelde identiteit.

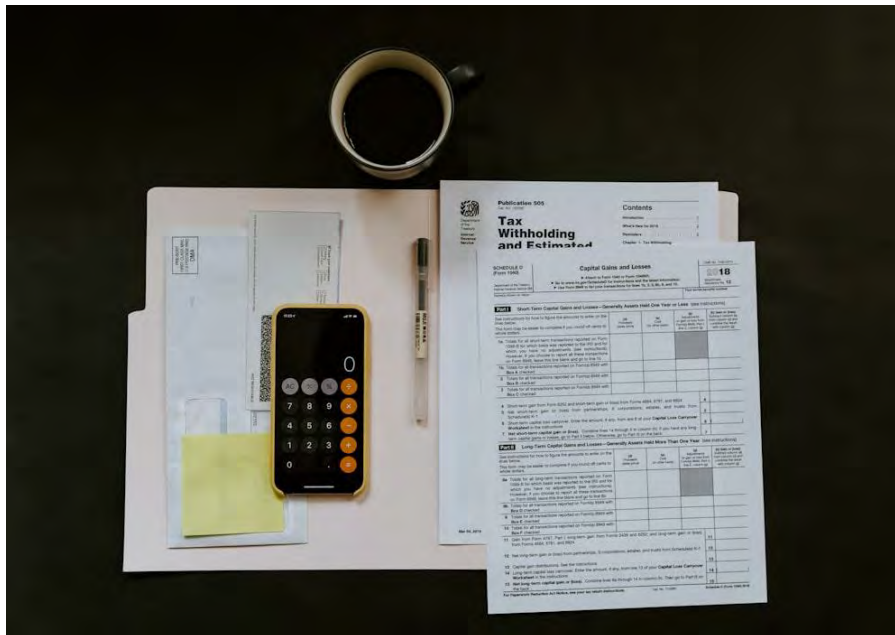
De enorme ‘populariteit’ van LGBTQ+ zijn heeft geleid tot een vervaging van de lijnen tussen authentieke identiteit en trendgevoelige labels. Het is niet ongewoon om mensen te horen beweren dat ze LGBTQ+ zijn, niet vanwege hun ware gevoelens of ervaringen, maar eerder als een modieuze verklaring van hun individualiteit. Als je deel bent van de gemeenschap dan ben je cool en uniek, anders ben je maar saai. Dit is iets wat je steeds vaker hoort. Dit kan leiden tot verwarring en zelfs tot een gebrek aan begrip over de werkelijke strijd en uitdagingen waarmee individuen van de gemeenschap worden geconfronteerd. Evenementen zoals de pride zijn er immers gekomen uit een protestvorm. Dit mag zeker niet vergeten worden. Het mag vandaag de dag misschien wel makkelijker zijn in België om openlijk je seksualiteit te kunnen verkondigen, maar toch is dit niet altijd zo. Er gaan altijd mensen zijn die je raar bekijken, ouders of familieleden die je misschien niet snappen. Ook geweld tegen de community vinden we jammer genoeg nog te veel terug.

Het is dus belangrijk om te erkennen dat LGBTQ+ zijn niet alleen gaat om het zijn van een modegril of een trendy label. Het gaat over het omarmen van je ware identiteit, het strijden voor gelijkheid en erkenning, en het vechten tegen discriminatie en vooroordelen.

Laten we niet vergeten dat achter elke regenboogvlag een persoon schuilt met unieke ervaringen, gevoelens en uitdagingen.

Erfbelasting: een inbreuk op persoonlijke autonomie en vrijheid

Emma Wittens – Penningmeester LVSV Brussel, student rechten

Als fervent voorstander van liberale principes geloof ik sterk in de waarde van individuele vrijheid en het recht op eigendom. Het idee dat de staat een aanzienlijk deel van iemands nalatenschap kan confisqueren bij overlijden, onder het mom van erfbelasting, staat dan ook haaks op mijn waarden.

Erfbelasting als inmenging in persoonlijke zaken

Erfbelasting wordt vaak verdedigd als een instrument om sociale rechtvaardigheid te bevorderen door de herverdeling van rijkdom mogelijk te maken. Echter, vanuit een liberaal standpunt is het problematisch om individuen te dwingen een deel van hun nalatenschap af te staan aan de staat, zelfs als het bedoeld is om de welvaart gelijkmatiger te verdelen. Dit is een schending van het recht op eigendom, een recht dat essentieel is voor individuele vrijheid.

Een erfbelasting veronderstelt volgens mij een totaal ongepaste inmenging van de overheid in de persoonlijke zaken van burgers, dit zelfs na hun overlijden. Het idee dat de staat het recht heeft om deels te bepalen wat er met iemands bezittingen gebeurt na hun dood ondermijnt volledig het concept van individuele autonomie.

Economische gevolgen

Bovendien kan erfbelasting nadelige gevolgen hebben voor de economie door de accumulatie en overdracht van vermogen te ontmoedigen. In een vrije markteconomie moeten individuen juist worden aangemoedigd om te sparen, investeren en ondernemen, wetende dat ze de vruchten van hun arbeid kunnen doorgeven aan hun kinderen en geliefden. De erfbelasting werkt als een rem op deze economische activiteiten door mensen te ontmoedigen vermogen op te bouwen uit angst dat een aanzienlijk deel ervan zal worden afgeroomd door de staat bij overlijden. Er wordt ook wel eens gezegd dat de erfbelasting een dubbele belasting is. Het vermogen dat belast wordt is immers ervoor al eens belast geweest, hetzij als inkomen, schenking, Men mag, naar mijn mening, de erfenis niet zien als een inkomen van de ontvanger, maar als een schenking van de gever. Er kan dus nog gediscussieerd worden over een mogelijke

schenkingsbelasting, ook al dat ik hier ook geen voorstander van ben. De erfbelasting zelf is ook ridicuul hoog. Voor een erfenis aan je broer of zus bijvoorbeeld, afhankelijk van het bedrag, betaal je 25%, 30% of zelfs 55% belastingen.

Bovendien is erfbelasting vaak ineffectief als instrument voor herverdeling, omdat vermogende individuen regelmatig manieren vinden om het te ontwijken. Zo kan je door te schenken bij leven veel geld winnen aangezien de schenkelasting lager ligt dan de erfbelasting. Ook kan je een deel van je vermogen parkeren in een private stichting en hieruit dan middelen ter beschikking stellen van je familie. Met deze methode ontsnapten ruim 500 rijke families aan de erfbelasting.

Dit alles kan leiden tot een situatie waarin degenen die minder welvarend zijn relatief meer erfbelasting betalen dan de superrijken, wat de ongelijkheid juist eerder vergroot dan verkleint.

In conclusie, pleit ik voor de afschaffing of op z'n minst grote verlaging van de erfbelasting en het bevorderen van alternatieve benaderingen die de individuele vrijheid en economische groei bevorderen. In plaats van het belasten van nalatenschappen, zouden beleidsmakers moeten streven naar het creëren van een omgeving waarin alle individuen gelijke kansen hebben om succes te behalen, zonder onnodige inmenging van de staat in hun persoonlijke zaken.

Een opinie over constitutionele monarchieën in de moderne maatschappij en de democratie

Nathan J.J. Boterdael – Bestuurslid LVSV Brussel

Voor vele duizenden jaren heeft de wereld verschillende Koninkrijken zien vallen en staan. Het eerste Koninkrijk van deze heel reeks ontstond in het Soemerische Rijk, gesticht door Nimrod. Doch moet hier de belangrijke kanttekening bij gemaakt worden dat Nimrod een Bijbelfiguur is en dat we de Bijbel zeker niet kunnen gebruiken om zijn bestaan te bewijzen. Wel kunnen we het bestaan van Koninkrijken aan de hand ervan verklaren.

Landen en rijken over de gehele wereld hebben het monarchale systeem gebruikt om hun grondgebied te kunnen besturen, soms met succes, soms met revolutie tot gevolg. Als men kijkt naar de middeleeuwen, dan zou men uiteraard kunnen argumenteren dat monarchieën politieke, sociale en economische vrijheid belemmerd hebben. Maar de belangrijke voetnoot hierbij hoort ook te zijn dat wanneer we het over de middeleeuwse monarchieën hebben we praten over absolute monarchieën zonder enige vorm van democratische en constitutionele controle. Daar kunnen we dus ook een oorsprong vinden in het argument dat het monarchale systeem een verouderd systeem is. Toch zal ik in deze column een aantal tegenargumenten bieden die u hopelijk kunnen overtuigen dat dit niet het geval is en dat constitutionele monarchieën als een soort buffer kunnen gezien worden tegen potentieel autoritaire regimes.

Een van de belangrijkste argumenten tegen een monarchie is dat deze ondemocratisch zou zijn. Hoewel dat zeker klopt voor absolute monarchieën, gezien deze geen enkele vorm van democratie ondersteunen in het bestuur van hun grondgebied,

zien we dat het tegendeel bewezen wordt voor constitutionele monarchieën. Volgens de Democracy Index 2023 van de Economist Intelligence Unit zijn van alle 24 volwaardige democratieën in de wereld er 11 die een constitutionele monarchie hebben wat in contrast staat met de verhouding tussen het totaal aantal constitutionele monarchieën en republieken die er zijn.

Een valide tegenargument zou hier kunnen zijn dat het volk, zelfs in een constitutionele monarchie, het staatshoofd niet kan kiezen in zulk systeem. Hoewel dat waar is moet men ook beseffen dat in de democratie, zoals het gehanteerd wordt in onze tijdsgeest, vertegenwoordiging van belang is. We moeten beseffen dat een staatshoofd niet dezelfde taken uitvoert als een regeringsleider, zeker niet als we naar onze Europese context kijken. Een regeringsleider doet aan beleid en doet dit aan de hand van een tijdelijke visie die de meerderheid van de bevolking draagt over hoe zulk beleid moet gevoerd worden. Een staatshoofd belichaamt het langetermijndenken van een land, en belichaamt een land door vertegenwoordiging en omgekeerd.

Dus ja, we kunnen zeker stellen dat een regeringsleider een ideologie uitdraagt gezien dit binnen onze vorm van democratie past om beleid te kunnen voeren. Maar langs de andere kant, als liberaal zijnde, willen we liefst ook dat zoveel mensen zich vertegenwoordigt voelen, zowel in binnen- als buitenland. Dit is de taak van een staatshoofd en kan het best uitgevoerd worden door een constitutioneel monarch gezien deze onpartijdig moet blijven. Dit geeft hem of haar de mogelijkheid iedereen te vertegenwoordigen, ongeacht politieke ideologie of afkomst. Let zeker, ik benoem hier specifiek niet religie gezien monarchieën, ondanks hun drang naar onpartijdigheid om te kunnen overleven als instituut, vaak nog steeds aan een religie zijn verbonden. Hierbij vind ik het belangrijk om te benadrukken dat hier verbetering nodig is om monarchieën los te koppelen van religie.

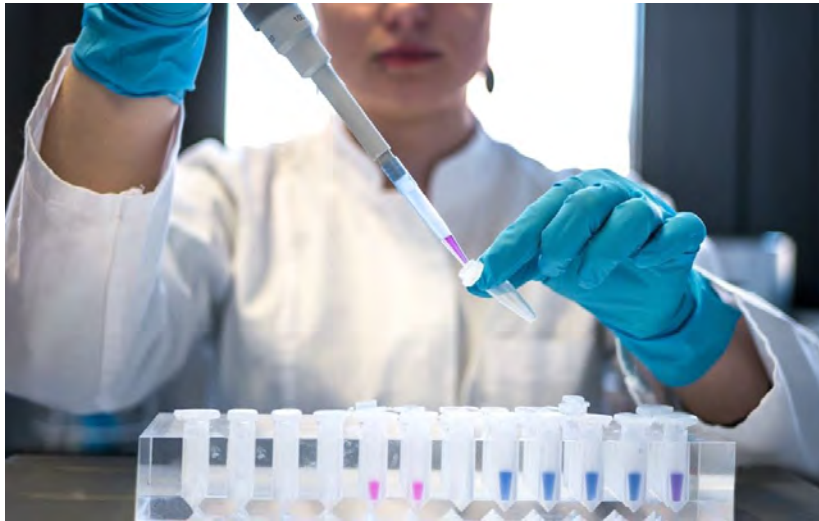
Ook het argument van een parlementaire republiek vervalt hier, want, zo kunnen we opnieuw stellen,

ondanks het feit dat de positie van president in landen zoals Duitsland die zulk systeem uitdragen, blijft deze positie een politiek probleem waardoor een zo breed mogelijke vertegenwoordiging onmogelijk is.

Verder kan er ook gesteld worden dat constitutionele monarchieën een buffer vormen voor de democratie tegen potentiële autoritaire regimes. Thomas Macaulay beschreef het ooit als “The monarch reigns but does not rule”. Daarmee bedoelde hij dat de monarch effectief het hoofd is van bepaalde instituten, zoals bijvoorbeeld de strijdkrachten, maar dat deze geen beslissingen neemt in het dagelijkse bestuur ervan. Op deze manier belemmert de constitutionele monarch dat een enkeling te veel macht naar zich toe kan trekken, maar tegelijk zelf ook gebonden is aan grondwettelijke regels.

Het liberaliseren van onderzoek: de potentie van burgerwetenschap

Jutta Kempeneer, vicevoorzitter LVSV Brussel, student economic diplomacy VUB

In de hedendaagse samenleving wordt het liberalisme vaak geassocieerd met economische vrijheid en individuele autonomie. Echter, ook binnen de context van wetenschappelijk onderzoek worden de liberale principes toegepast op de wijze waarop kennis wordt vergaard en verspreid. Zo is het principe van vrij onderzoek van essentieel belang. De enorme toename aan betrouwbare kennis van de laatste eeuwen is o.m. te danken aan het vrij onderzoek van wereld en natuur. Dit principe benadrukt het belang van onbelemmerde toegang tot informatie en de vrije uitwisseling van ideeën als fundamentele voor intellectuele vooruitgang en individuele vrijheid. De nieuwe opkomende stroming Burgerwetenschap (Engels: Citizen's Science) binnen wetenschappelijk onderzoek biedt een concrete manifestatie van dit liberale principe door de participatie van individuen uit verschillende achtergronden te verwelkomen in het onderzoeksproces, zonder beperkingen op basis van formele expertise of institutionele affiliatie. Deze onderzoeksmethode wordt momenteel vooral gebruikt om data te verzamelen voor onderzoek naar de (evolutie van de) natuur op globaal, regionaal, nationaal of lokaal niveau.

Het concept van vrij onderzoek impliceert niet alleen de vrijheid om te onderzoeken zonder censuur, maar ook de vrijheid om toegang te hebben tot en deel te nemen aan het onderzoeksproces zelf. Burgerwetenschap democratiseert het onderzoekslandschap door de traditionele barrières tussen onderzoekers en het bredere publiek te doorbreken. Hierdoor krijgen individuen de mogelijkheid om actief deel te nemen aan de formulering van onderzoeksvragen, het verzamelen en analyseren van gegevens, en het interpreteren van resultaten. Dit bevordert niet alleen de verspreiding van kennis, maar versterkt ook het concept van wetenschap als een gezamenlijk streven dat wordt gedreven door de nieuwsgierigheid en de collectieve inspanningen van de samenleving.

Bovendien draagt burgerwetenschap bij aan het vergroten van de diversiteit van perspectieven binnen het onderzoek. Het liberalisme benadrukt het belang van individuele autonomie en diversiteit als katalysatoren voor intellectuele vooruitgang en innovatie. Door de participatie van een breed scala aan deelnemers aan te moedigen, waaronder mensen met verschillende professionele achtergronden, culturele perspectieven en levenservaringen, kan burgerwetenschap een rijke en gevarieerde kennisbasis creëren die het traditionele onderzoek vaak ontbeert. Dit draagt bij aan een inclusiever en meer dynamisch onderzoeksecosysteem dat beter in staat is om complexe problemen aan te pakken en creatieve oplossingen te genereren.

Desalniettemin is het belangrijk om de uitdagingen te erkennen die gepaard gaan met het integreren van burgerwetenschap binnen het kader van vrij onderzoek. Bijvoorbeeld, het waarborgen van de kwaliteit en betrouwbaarheid van gegevens verzameld door niet-professionele onderzoekers blijft een cruciale zorg. Alsook, moet men nagaan dat de data verzamelt door participanten niet beïnvloed wordt door bijgeloof en vooroordelen. Daarnaast kunnen er ethische overwegingen ontstaan met betrekking tot de bescherming van de privacy en de rechten van de deelnemers, vooral bij onderzoek dat gevoelige informatie verzamelt. Hierom vereist burgerwetenschap dat deelnemers zich vrijwillig aanmelden, dat de participatie gelinkt is aan een specifiek onderzoek en dat de data steeds moet worden nagekeken op accuraatheid.

De voortzetting van burgerwetenschap als een prominente benadering binnen het onderzoeksdomein belooft een evolutie gekenmerkt door substantiële groei, technologische innovatie, en diepgaande integratie in het bredere wetenschappelijke landschap. In deze context manifesteren zich verschillende trends die aangeven dat burgerwetenschap een steeds belangrijkere rol zal spelen in de manier waarop onderzoek wordt geconcipeerd, uitgevoerd en gewaardeerd.

De voortdurende technologische vooruitgang vormt een wezenlijke katalysator voor de expansie van burgerwetenschap. De wijdverspreide beschikbaarheid van mobiele apparaten, sensoren en internetconnectiviteit vergemakkelijkt de participatie van individuen aan burgerwetenschapsprojecten op een schaal die voorheen ondenkbaar was. Deze technologische ontwikkelingen hebben geleid tot een verhoogde toegankelijkheid en effectiviteit van burgerwetenschap, waardoor de democratisering van het onderzoeksproces wordt bevorderd.

Bovendien vindt er een diversificatie van disciplines plaats die betrokken zijn bij burgerwetenschap. Hoewel burgerwetenschap vaak wordt geassocieerd met natuurwetenschappen en milieustudies, heeft het zich uitgebreid naar andere disciplines, waaronder sociale wetenschappen, geesteswetenschappen en gezondheidswetenschappen. Deze diversificatie opent nieuwe mogelijkheden voor interdisciplinaire samenwerking en cross-sectorale innovatie binnen het domein van burgerwetenschap.

Daarnaast kan de burgerwetenschap een wereldwijde impact hebben. Talloze voorbeelden van grensoverschrijdende burgerwetenschapsprojecten illustreren de kracht van samenwerking op mondiale schaal bij het aanpakken van complexe vraagstukken zoals klimaatverandering, biodiversiteit en volksgezondheid. Het geeft internationale organisaties de kans om data te verzamelen op grote schaal, maar het geeft ook de kans aan sociale organisaties om een invloed uit te oefenen op de wetenschappelijke resultaten en ook om onderzoek in voor hun belangrijke sectoren van dichtbij op te volgen.

In conclusie biedt burgerwetenschap een veelbelovende kans om het onderzoek te liberaliseren door de inclusie van diverse perspectieven, het vergroten van transparantie en het bevorderen van participatie van het brede publiek. Echter, om de volledige potentie van burgerwetenschap te benutten, is het essentieel om zorgvuldig om te gaan met de uitdagingen en beperkingen die gepaard gaan met deze benadering. Door nauwe samenwerking tussen academische instellingen, non-profitorganisaties en individuele deelnemers, kunnen we een toekomst vormgeven waarin wetenschappelijke kennis een gedeeld goed is dat toegankelijk is voor iedereen en meer invloed heeft op de positieve evolutie van onze planeet.

Bibliografie

- A. Wiggins & K. Crowston. (2011). From Conservation to Crowdsourcing: A Typology of Citizen Science. 2011 44th Hawaii International Conference on System Sciences, 1–10. <https://doi.org/10.1109/HICSS.2011.207>
- Bonney, R., Cooper, C. B., Dickinson, J., Kelling, S., Phillips, T., Rosenberg, K. V., & Shirk, J. (2009). Citizen Science: A Developing Tool for Expanding Science Knowledge and Scientific Literacy. *BioScience*, 59(11), 977–984. <https://doi.org/10.1525/bio.2009.59.11.9>
- Franzoni, C., & Sauermann, H. (2014). Crowd science: The organization of scientific research in open collaborative projects. *Research Policy*, 43(1), 1–20. <https://doi.org/10.1016/j.respol.2013.07.005>
- Haklay, M. (2013). Citizen Science and Volunteered Geographic Information: Overview and Typology of Participation. In D. Sui, S. Elwood, & M. Goodchild (Eds.), *Crowdsourcing Geographic Knowledge: Volunteered Geographic Information (VGI) in Theory and Practice* (pp. 105–122). Springer Netherlands. https://doi.org/10.1007/978-94-007-4587-2_7
- Horlick-Jones, T. (1997). Citizen Science: A Study of People, Expertise and Sustainable Development. *Science, Technology, & Human Values*, 22(4), 525–527. <https://doi.org/10.1177/016224399702200406>
- Newman, G., Wiggins, A., Crall, A., Graham, E., Newman, S., & Crowston, K. (2012). The future of citizen science: Emerging technologies and shifting paradigms. *Frontiers in Ecology and the Environment*, 10(6), 298–304. <https://doi.org/10.1890/110294>
- Riesch, H., & Potter, C. (2014). Citizen science as seen by scientists: Methodological, epistemological and ethical dimensions. *Public Understanding of Science*, 23(1), 107–120. <https://doi.org/10.1177/096362513497324>

Een nieuw kiessysteem? Hoe de spelregels bepalen wat er op het spelbord gebeurt

Rias Smismans – Voorzitter LVSV Brussel, student Politieke Wetenschappen: democratie en leiderschap

De afgelopen twintig jaar is ons partijlandschap nauwelijks veranderd. De traditionele partijen wijzigden van naam, de VU ging ten onder en de N-VA en de PVDA braken door en werden deel van het meubilair. Maar toch, het parlement wordt sinds de verkiezingen van 2019 nog steeds overwegend gedomineerd door dezelfde partijen als na de verkiezingen van 1999. Toch zien we in politicologische onderzoeken¹

afname in vertrouwen in democratie en politiek en een afname in politieke participatie. Tegelijk leven we in een “populist Zeitgeist”² waarin kiezers toenadering zoeken tot populistische antisysteempartijen, zoals het Vlaams Belang en de PVDA. Maar is wat we echt nodig hebben niet gewoon politieke vernieuwing? Wordt het niet tijd voor doorbraak van nieuwe partijen? In dit essay zal ik beargumenteren hoe de volgende drie maatregelen ons systeem dynamischer kunnen maken, om nieuwe partijen makkelijker te laten doorbreken: (1) het afschaffen van de kiesdrempel; (2) het samenvoegen van enkele kieskringen in Wallonië; (3) het aantal parlementariërs opschalen tot 200, gecombineerd met een loonsverlaging. Merk op dat dit een theoretisch voorstel is, waarbij enkel rekening wordt gehouden met de Kamer.

Om te beginnen die kiesdrempel. Sinds het begin van het nieuwe millennium kent ons land een kiesdrempel van vijf procent. Een partij die binnen een kieskring deze vijf procent niet haalt, krijgt gewoon geen zetels. Uit onderzoek naar de effecten van de invoering van deze kiesdrempel³, blijkt dat de invloed op vlak van zetelverdeling (dit zijn de mechanische effecten) vrij beperkt is. Wat de kiesdrempel wel verandert, zijn de psychologische effecten: niet de kiezers, maar wel de partijleiders veranderen hun gedrag. De invoering van de kiesdrempel heeft ervoor gezorgd dat partijen sneller pre-electurale kartels gaan vormen, om hun krachten te bundelen en ervoor te zorgen dat ze niet onder de kiesdrempel gaan.

Echter, zien we na een tijd deze kartels weer verdwijnen: zo brak bijvoorbeeld het kartel CD&V-N-VA, en kwam vanaf 2007 N-VA zelfstandig op. Soms zien we ook dat de grootste partij van het kartel de kleine partijen opslokt: zie bijvoorbeeld VLD-Vivant wat nadien Open VLD werd. In mijn ogen werkt een kiesdrempel dus vertragend op het politieke systeem: een partij die later alsnog zou doorbreken, speelt op safe en gaat daarom samen met een gevestigde partij. Schaf daarom de kiesdrempel af, zo creëer je incentives om als nieuwe partij op te komen en lijsten in te dienen.

¹ Bijvoorbeeld Foa & Mounk, 2016.

² Mudde, 2004.

³ Reuchamps et al., 2014.

Doch heeft enkel het afschaffen van enkel de kiesdrempel weinig invloed, ook de grootte van de kieskringen heeft een invloed! Ik citeer hiervoor graag de Nederlands-Amerikaans politicoloog Arend Lijphart⁴, in zijn bekende werk *Patterns of Democracy* schrijft hij: "kieskringgrootte en kiesdrempels kunnen worden gezien als twee kanten van dezelfde medaille: de expliciete barrière tegen kleine partijen die wordt opgelegd door een kiesdrempel heeft in wezen dezelfde functie als de barrière die wordt geïmpliceerd door kieskringgrootte." Sinds de invoering van de kiesdrempel, zijn ook de kieskringen gewijzigd. Zij vallen samen met de provincies, plus het Brussels-Hoofdstedelijk Gewest als kieskring Brussel. Belangrijk is om op te merken dat niet elke provincie evenveel inwoners heeft. Dit leidt dus tot ongelijke kieskringen en ongelijke effectieve kiesdrempels aangezien elke kieskring een aantal zetels toegewezen krijgt naar verhouding met het aantal inwoners. De gevolgen hiervan zijn te zien in nevenstaande tabel: de effectieve kiesdrempel ligt in Limburg (5,77%) iets hoger dan de wettelijke kiesdrempel en in Luxemburg (15%), Namen (10,71%) en Waals-Brabant (12,50%) zelfs stukken hoger. Daarom stel ik voor om kleinere kieskringen in Wallonië samen te voegen, zo dalen de effectieve kiesdrempels.

Kieskring	Zetels	Drempel
Antwerpen	24	3,00%
Limburg	12	5,77%
Oost-Vlaanderen	20	3,57%
West-Vlaanderen	16	4,41%
Henegouwen	18	3,95%
Luik	15	4,69%
Luxemburg	4	15,00%
Namen	6	10,71%
Brussel-Hoofdstad	15	4,69%
Vlaams-Brabant	15	4,69%
Waals-Brabant	5	12,50%
Totaal / gemiddelde	150	5,12%

Aantal zetels en de effectieve kiesdrempel in de huidige kieskringen.

Waarom kies ik niet voor een federale kieskring? In mijn ogen heeft een kiessysteem als doel om vertegenwoordiging te versterken. Men spreekt zo vaak over de crisis van de democratie, met name op

vlak van representatie⁵: mensen voelen zich niet vertegenwoordigd. Dit los je niet op door een federale kieskring in te voeren, die vergroot namelijk enkel de afstand tussen de burger en de politiek. Een parlement dient mijns inziens te bestaan uit lokale vertegenwoordigers, die makkelijk aanspreekbaar zijn en zo kunnen weten wat er speelt in de regio. Ook het Britse first-past-the-post-systeem probeert dit te realiseren, door kleine kieskringen met slechts één zetel. Maar ook dit is geen oplossing: dit is letterlijk een voorbeeld van wat De Tocqueville⁶ omschrijft als de tirannie van de meerderheid. Een kleine meerderheid kan beslissen over wie die ene zetel krijgt. Politicologische onderzoeken tonen ook aan dat first-past-the-post-systemen resulteren in slechter beleid⁷ en deze ook zeker niet geschikt zijn voor diepverdeelde samenlevingen⁸, zoals België.

Daarom, behoud het proportionele systeem en voeg de dunbevolkte kieskringen samen. Door kieskringen Luik en Luxemburg samen te voegen, ontstaat een nieuwe kiesdrempel van 3,75%. Hetzelfde geldt voor Namen en Waals-Brabant, waar een kiesdrempel van 6,25% ontstaat. Dit is een aanzienlijke daling ten opzichte van de huidige effectieve kiesdrempels.

Kieskring	Zetels	Drempel
Antwerpen	24	3,00%
Limburg	12	5,77%
Oost-Vlaanderen	20	3,57%
West-Vlaanderen	16	4,41%
Henegouwen	18	3,95%
Luik - Luxemburg	19	3,75%
Namen - Waals-Brabant	11	6,25%
Brussel-Hoofdstad	15	4,69%
Vlaams-Brabant	15	4,69%
Totaal / gemiddelde	150	4,25%

Aantal zetels en de effectieve kiesdrempel in de nieuwe kieskringen.

Ten slotte stel ik voor om het aantal parlementsleden in de kamer op te trekken naar 200. Zo krijgt elke kieskring meer zetels toegewezen, en daalt ook de effectieve kiesdrempel in elke provincie. De Kamer telde tot 1995 212 zetels, sindsdien zijn dat er 150. Trek dit aantal op naar 200 zodat de vertegenwoordiging versterkt wordt, maar combineer

⁴ Lijphart, 2012, p. 140.

⁵ Bijvoorbeeld Van Reybrouck, 2016.

⁶ De Tocqueville, 2008.

⁷ Lijphart, 2012.

⁸ Lijphart, 2004.

het met een evenredige loonsverlaging zodat de rechtstreekse kost voor de samenleving hetzelfde blijft. De resultaten van deze maatregel, gecombineerd met de vorige twee maatregelen, zijn aanzienlijk: elke nieuwe kieskring krijgt een zeer lage effectieve kiesdrempel, waardoor nieuwe partijen makkelijk kunnen toetreden. Zou dit de oplossing zijn voor een dynamischer partijlandschap en sterker politiek vertrouwen? Ik vermoed van wel.

Het is alleen jammer dat mijn ideeën waarschijnlijk nooit verder zullen rijken dan deze bijdrage in Blauwzuur. Zoals we in het verleden bij hervormingen van ons kiessysteem zagen, wijzigen politici regels vaak enkel in hun eigen voordeel.

Bibliografie

De Tocqueville, A. (2008). *Over de democratie in Amerika* (P. Stouthuysen, Red.). ASP.

Foa, R., & Mounk, Y. (2016). The Danger of Deconsolidation: The Democratic Disconnect. *Journal of Democracy*, 27.

<https://www.journalofdemocracy.org/articles/the-danger-of-deconsolidation-the-democratic-disconnect/>

Lijphart, A. (2004). Constitutional Design for Divided Societies. *Journal of Democracy*, 15(2), 96-109.

Lijphart, A. (2012). *Patterns of democracy: Government forms and performance in thirty-six countries* (2nd ed). Yale University Press.

Mudde, C. (2004). The Populist Zeitgeist. *Government and Opposition*, 39(4), 541-563. <https://doi.org/10.1111/j.1477-7053.2004.00135.x>

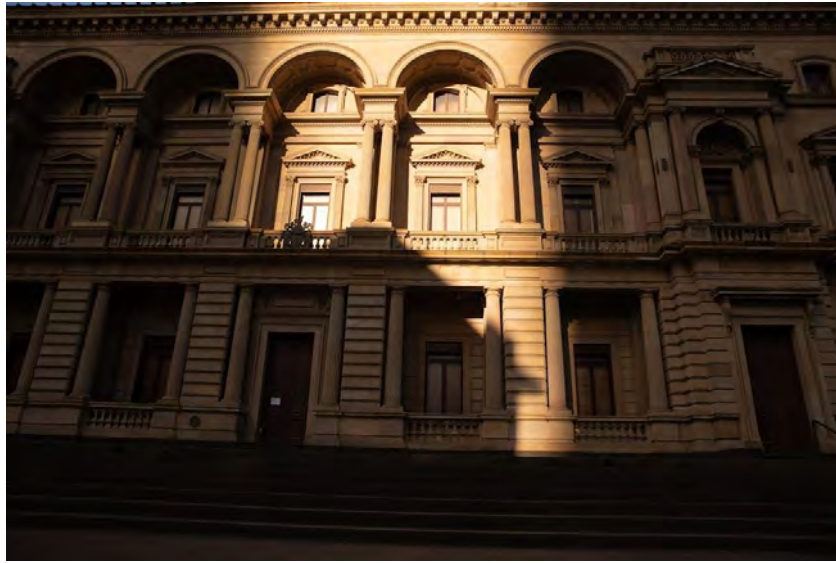
Reuchamps, M., Onclin, F., Caluwaerts, D., & Baudewyns, P. (2014). Raising the Threshold, Fighting Fragmentation? Mechanical and Psychological Effects of the Legal Electoral Threshold in Belgium. *West European Politics*, 37(5), 1087-1107. <https://doi.org/10.1080/01402382.2014.925736>

Van Reybrouck, D. (2016). *Tegen verkiezingen* (Twaalfde, geactualiseerde druk). De Bezige Bij.

Kieskring	Zetels (nieuw)	Zetels (oud)	Verschil	Drempel (nieuw)	Drempel (oud)	Verschil
Antwerpen	32	24	8	2,27%	3,00%	-0,73%
Limburg	16	12	4	4,41%	5,77%	-1,36%
Oost-Vlaanderen	27	20	7	2,68%	3,57%	-0,89%
West-Vlaanderen	21	16	5	3,41%	4,41%	-1,00%
Henegouwen	24	18	6	3,00%	3,95%	-0,95%
Luik - Luxemburg	25	19	6	2,88%	4,69% - 15,00%	
Namen - Waals-Brabant	15	11	4	4,69%	10,71% - 12,50%	
Brussel-Hoofdstad	20	15	5	3,57%	4,69%	-1,12%
Vlaams-Brabant	20	15	5	3,57%	4,69%	-1,12%
Totaal / gemiddelde	200	150	50	3,23%	5,12%	-1,89%

Pluralisme, vrijheden en federalisme

Lieven Van de Keere – Politiek commissaris LVSV Brussel, student Rechten

Dit artikel bespreekt de functionaliteit van pluralisme en federalisme in het licht van vrijheden. Het gaat op zoek naar de beste instituties om consensus vorm te geven of waar nodig een scheiding te vormen. Het vertrekt daarbij vanuit een individualistisch concept van menselijk handelen (I). Ten tweede bespreekt dit artikel een functioneel concept van pluralisme en het nut van tolerantie om dit te bewerkstelligen (II). Hierna beschouwt het artikel vrijheden die al dan niet het karakter van een functioneel pluralisme vertonen (III). Tot slot brengt het artikel een oplossing via federalisme ten berde (IV).

(I) Een concept van menselijk handelen⁹

Het menselijk handelen is in de eerste plaats een forum externum waarin de opvattingen of overtuigingen die zich in het *forum internum* bevinden tot uiting komen. Dit *forum internum* beschouwen we hier als iets individueel. De hersenspinsels zijn eigen aan het individu. Bij het kenbaar maken van de eigen gedachtegangen aan een ander individu komen deze in het *forum externum* terecht. Opdat deze uitingen begrijpelijk zijn voor de ander behoren beide individuen enkele minimale gemeenschappelijke opvattingen en communicatiemiddelen te hebben. Dit is het kader, de context, waarbinnen de individuen interageren.

Deze context is steeds onderhevig aan verandering. Cultuur is geen *a priori* bedenksel van één brein, maar wel het product van constante interactie

tussen individuen. *A posteriori*, aan de hand van ervaringen en trial and error, leert een individu patronen en gedragsregels te ontdekken in zijn directe omgeving. Als dit individu zijn eigen boodschap aan zijn omgeving op begrijpbare wijze bekend wil maken zal het dat binnen deze context moeten doen.

Dit concept van handelen gaat dus niet uit van geatomiseerde individuen, een individu is geen context op zichzelf. Noch gaat het uit van collectieven die zelf de kern vormen van opvattingen. Wel gaat het uit van individuen binnen een samenleving. De acties die een individu verricht zijn gekoppeld aan een context. Dit noemen we in dit artikel menselijk handelen.

⁹ F. HAYEK, "Individualism true and false" in F. HAYEK, *Individualism and Economic Order*, Chicago, The University of Chicago press, 1958, 1-32 p.

(II) Pluralisme en tolerantie

De samenleving is geen volledig homogeen gegeven. Er is een rijke schakering aan individuen die op hun beurt deel uitmaken van een heel scala aan subculturen binnen een samenleving die allemaal op hun eigen manier context verlenen aan uitingen. De breedst gedragen overlapping van subculturen vormt dan de consensus van de cultuur. Deze subculturen concurreren dan met elkaar om anderen te overtuigen van het eigen kader. Ze zouden bijvoorbeeld aan de hand van geweld kunnen proberen om anderen hun context op te leggen. Dit is echter niet wenselijk. We behoren tot op zekere hoogte tolerant te zijn ten aanzien van andere contexten. Dankzij tolerantie kunnen individuen zelf kiezen binnen welke context ze hun eigen doelen willen nastreven. De evolutie van de samenleving gebeurt aldus aan de hand van vreedzame concurrentie tussen subculturen. Dit brengt evenwel niet noodzakelijkerwijs de beste context naar voren. De onzekerheid over wat de beste context is maakt juist pluralisme onontbeerlijk.¹⁰

Op welke wijze kan een subcultuur trachten anderen te beïnvloeden? Enerzijds is er de methode van de directe feedback ten aanzien van gedrag.¹¹ Anderzijds oefenen denkers een sterke invloed uit door middel van hun ideeën. Zo hebben geschiedkundigen een bepalende rol bij de beeldvorming van geschiedenis¹². Andere denkers hebben dan weer hun weerslag op hoe de economie er behoort uit te zien¹³. De publicaties van deze denkers zelf zijn niet per se breed gelezen. Wel zijn er tussenpersonen die deze ideeën kenbaar maken aan het grote publiek aan de hand van bijdrages in literatuur, kranten, tijdschriften, onderwijs, en zelfs via series en films. Het zijn deze tussenpersonen die in sterke mate bepalen waarover en hoe het publiek debat gevoerd wordt¹⁴.

Dit publiek debat is een tweesnijdend zwaard. Bij het trachten overtuigen van anderen ontstaat er een neveneffect. De tussenpersonen zorgen ervoor dat de aanhoorders verschillende achtergronden beter leren kennen. Dit kan als effect hebben dat de toehoorder inzicht krijgt in een andere subcultuur zonder dat deze hem of haar overtuigt. Met als gevolg dat de luisteraar wel de anderen begrijpt. Op zijn minst kan het leiden tot minder wreedheid.¹⁵

(III) Pluralisme en vrijheden

a. Geopende vrijheden

Er zijn verschillende juridische instituties waarbinnen de verschillende subculturen keuzevrijheid hebben om de eigen opvattingen te veruitwendigen. Dit noemen we ook wel vrijheden. Deze vrijheden zijn relatief aan elkaar en zijn aan een aantal voorwaarden onderworpen.

Geopende vrijheden zijn vrijheden die bij consensus worden aanvaard door de subculturen. De vrijheid van eredienst kan bijvoorbeeld een open vrijheid zijn. Binnen deze vrijheid heeft dan het functioneel karakter van pluralisme¹⁶ vrij spel. De verschillende subculturen kunnen aldus bepalen hoe ze gebruikmaken van de vrijheid van eredienst.

Het open karakter van deze vrijheid is evenwel niet bij voorbaat verworven. Een subcultuur kan de overtuiging hebben dat het de enige juiste is en aldus bijvoorbeeld de vrijheid van eredienst wilt afschaffen om een eigen staatsreligie in te voeren. Zolang dit niet is gerealiseerd, is er een zekere mate van vrijheid waarbinnen de subculturen kunnen opereren.

b. Gesloten vrijheden

Wanneer er een gebrek aan consensus is omtrent een vrijheid is het niet mogelijk om van dezelfde

¹⁰ P. SASSIER, *Pourquoi la tolérance*, Paris, Fayard, 1999, 107-115 p.

¹¹ J. AKKERMANS, "Over de ethiek van de morele orde" in J. AKKERMANS, *Verzameld werk*, Leuven, LVSV Leuven, 2017, 110-121 p.

¹² F. HAYEK, "History and Politics" in F. HAYEK (ed.), *Capitalism and the Historians*, Chicago, The University of Chicago press, 1984, 3-30 p.

¹³ J. KEYNES, *The General Theory of Employment, Interest, and Money*, New York, Harcourt, Brace, and company, 1936, 383-384 p.

¹⁴ F. HAYEK, "The Intellectuals and Socialism," *University of Chicago Law Review*, 1949, vol. 16, nr. 3, 417-433.

¹⁵ R. RORTY, *Contingentie, Ironie en Solidariteit*, Kampen, Kok Agora, 1992, 185-213 p.

¹⁶ Zie (II) Pluralisme en tolerantie

functionaliteit¹⁷ te genieten als bij een open vrijheid. De afwezigheid van consensus voorkomt een vreedzame concurrentie binnen één systeem. Deze vrijheden noemen we hier vrijheden met een vooralsnog afgesloten karakter.

Mogelijks is deze afsluiting te wijten aan de binaire invulling die sommige subculturen geven aan bepaalde vrijheden, met name abortus en euthanasie.¹⁸ De standpunten *pro choice* en *pro life* laten weinig aan de verbeelding over. Evenwel is zo'n gesloten vrijheid niet louter een dichotomie. Het betreft een continuüm dat even strikt of los kan worden gereguleerd als de reeds open vrijheden.

Het begrip van het menselijk handelen is hier het meest nijpend. Waar bij het gebruikmaken van geopende vrijheden het haast vanzelfsprekend lijkt dat individuen zich gedragen binnen een bepaalde subcontext geldt dit voor sommige subculturen veel minder als het gaat om vrijheden als euthanasie en abortus.

(IV) Een federale oplossing

Het pluralisme aanwezig in een samenleving behoort harmonieus te zijn gekanaliseerd om het functionele karakter ervan ten volle tot uiting te brengen. Dit onderdeel bespreekt het pluralisme vanuit een territoriaal oogpunt¹⁹. Bij afwezigheid van pluralisme is er geen kanalisering nodig. Een perfect homogene samenleving heeft enkel een uniform systeem. Zodoende is het relatief eenvoudig om ethische vrijheden als abortus en euthanasie eenvormig te handhaven.

Samenlevingen zijn evenwel niet perfect homogeen. Een uniform systeem dat een (sub)cultuur oplegt aan andere doet het functionele karakter van pluralisme volledig teniet. Bovendien is dit niet vreedzaam. Daarnaast is het mogelijk dat er slechts twee dominante subgroepen aanwezig zijn binnen één samenleving. Dit is een weinig

benijdenswaardige positie. Deze dichotomie leidt vaker wel dan niet tot polarisatie en ontwrichting.²⁰ Bij een binaire opsplitsing is er geen sprake van een gezonde concurrentie waar publiek debat bij te winnen heeft. Deze situatie kan worden versterkt door, onder andere, de aanwezigheid van een *first-past-the-post* kiesstelsel of van een tweeledige federale opdeling van een staat.

Een pluriforme federale staat kan wel pluralisme zodanig vertalen dat het functionele karakter ervan tot bloei komt. De territoriale vrijwaring van subculturen zorgt voor de nodige concurrentie. Zo kunnen individuen stemmen met de voeten. Deze interne migratie helpt een cultuur te evolueren in samenhang met het publieke debat dat pluralisme biedt.

Als de subculturen voldoende ruimte hebben op de vlakken waar er geen consensus heerst binnen de cultuur dan staan ze veel inschikkelijker ten opzichte van samenwerking met de andere subculturen op de vlakken waar er wel consensus is. Deze zoektocht naar een evenwichtige balans tussen het particuliere en het universele hield ook al de eerste opstellers van een federaal staatsbestel bezig.²¹

Dit brengt ons tot de afgesloten vrijheden. Als bijvoorbeeld euthanasie en/of abortus zulke twistpunten vormen dat ze de normale consensuele werking van een federale overheid ernstig verstoren dan lijkt het aangewezen om deze over te laten aan de territoriaal afgebakende subculturen. De consensus omtrent de reeds open vrijheden is via een ganse evolutie tot stand gekomen. Als een consensus op vlak van de vooralsnog vergrendelde vrijheden verkiesbaar is dan is in de eerste plaats een open publiek debat nodig. Het is evenwel mogelijk dat door te experimenteren met het openen van vrijheden de subculturen leren dat ze nog te weinig gemeen hebben met elkaar op bepaalde vlakken. Culturele evolutie is geen wetmatigheid die noodzakelijk tot een vergelijk leidt.

¹⁷ Zie (II) Pluralisme en tolerantie

¹⁸ Het recht op abortus/euthanasie waarbij de overheid de uitoefening van dit recht garandeert laat het artikel buiten beschouwing.

¹⁹ Een persoonsgebonden verhinderingsbevoegdheid voor minderheden bijvoorbeeld kan evenwel gerechtvaardigd zijn wanneer er geen duidelijke territoriumscheiding mogelijk is.

²⁰ Lord ACTON, "Nationality" in Lord ACTON, *The History of Freedom and other essays*, London, Macmillan, 1907, 270-300 p; VOLTAIRE, "On the Presbyterians" in VOLTAIRE, *Philosophical letters*, Indianapolis, Bobbs-Merrill, 1961, 25-26 p.

²¹ J. MADISON, *The Federalist Papers*, Amazon Classics, 2017, nr. 10, 63-71p.

LVSV in beeld

LVSV op Saint V 

LVSV op de VUB Kick Off

De geuzen bij de Geuzenstraat

Groepsfoto op LVSV weekend

LVSV kerstfeestje

Panel van het openingsdebat

Bestuur

Rias Smismans

Functie: Voorzitter

Studierichting: Politieke wetenschappen VUB

Favoriete liberale denkers: Milton Friedman,
Frederic Bastiat

Jutta Kempeneer

Functie: Vicevoorzitter

Studierichting: Postgraduaat Economic
Diplomacy VUB

Favoriete liberale denkers: John Stuart Mill,
David Hume (gedeeltelijk)

Lukas Huyssen

Functie: Vicevoorzitter

Studierichting: Toegepaste economische
wetenschappen VUB

Favoriete liberale denker: Milton Friedman

Emma Wittens

Functie: Penningmeester

Studierichting: Rechten VUB

Favoriete liberale denker: Isaiah Berlin, Milton
Friedman

Lars Marell

Functie: Politiek secretaris
Studierichting: Toegepaste economische wetenschappen VUB
Favoriete liberale denker: Milton Friedman

Lieven Van de Keere

Functie: Politiek commissaris
Studierichting: Rechten VUB
Favoriete liberale denker: Friedrich August Hayek, Richard Rorty

Aniss Bouchtaoui

Functie: Bestuurslid
Studierichting: Rechten VUB
Favoriete liberale denker: Friedrich August Hayek

Nathan Boterdael

Functie: Bestuurslid
Studierichting: Politieke wetenschappen VUB
Favoriete liberale denker: John Stuart Mill

Xavier Van Berlo

Functie: Bestuurslid
Studierichting: Politieke wetenschappen VUB

Het Grote VUB Verkiezingsdebat: meer dan 300 man in te kleine aula!

“We hoorden ook dat er wat controversie is over ons panel, en er mensen ons debat gingen boycotten. Ik ben het ook niet met iedereen in dit panel eens, maar conflict is eigen aan de politiek. Daarom vinden wij het als partijonafhankelijke liberale studentenvereniging belangrijk om met iedereen in debat te gaan”

Onze voorzitter Rias Smismans tijdens zijn voorwoord, nadat we extra veiligheidsmaatregelen moesten nemen omdat een antikapitalistisch ULB-collectief via sociale media ocriep om het debat te boycotten.

Na de receptie sloten we ons stamcafé “Luigi’s café” af, spot cafébaas Marc en Els Ampe op de achtergrond. #TotPianoMan #AltijdHogerDan7

Meer dan 300 aanwezigen op ons Verkiezingsdebat. De aula was te klein, en mensen moesten op de trappen zitten. De VUB-dienst Infradesk wou ons echter geen grotere aula geven.

V.l.n.r.: Politiek secretaris, vicevoorzitter en voorzitter zijn klaar voor het debat!

HET GROTE VUB VERKIEZINGSDEBAT

23 APRIL
2024

 20:00

 **AULA
Q.C**

JAN BUSSELEN

NADIA NAJI

HANNELORE GOEMAN

ELS AMPE

 SCHRIJF JE IN

TOM ONGENA

BENJAMIN DALLE

BEN WEYTS

BOB DE BRABANDERE

De affiche voor het Grote VUB Verkiezingsdebat. In het definitieve panel werd Jan Busselen vervangen door Anna Milojkovic, en Tom Ongena door Frédéric De Gucht (tevens Solvay-prosenior). Het debat werd gemodereerd door Silke Goubin (gastprofessor vergelijkende politiek aan de KU Leuven, oud-vicevoorzitter van de studentenraad, oud-doopmeester van Kinneke Baba).

Afgelopen en toekomstige activiteiten bestuursjaar 2023-2024

1	Aspirantenpc van Lars over spoorverkeer	4/07/2023
2	Eindejaarsbbq	4/07/2023
3	LVSX goes Dour	12/07/2023 – 16/07/2024
4	Ontmoetingsdrink "Retro Night"	27/9/2023
5	Bierpongavond	03/10/2023
6	LVSX @ Kick-off	05/10/2023
7	Freedom Fire	05/10/2023
8	Discussie-avond met nacho's	10/10/2023
9	Groot Openingsdebat	12/10/2023
10	Lezing "bouwstenen van het liberalisme" met Lode Cossaer	19/10/2023
11	Lezing "vrijheid van meningsuiting vs hate speech" met prof. Dr. Dirk Voorhoof	24/10/2023
12	Cards against liberty-avond	26/10/2023
13	Lezing "Karl Popper" met prof. Dr. Jan Heylen	30/10/2023
14	Politiek comité "Individualism true and false"	01/11/2023
15	Politiek comité "AI en liberalisme" (Rias) en "Nationality" (Lieven)	01/11/2023
16	Bar Bleu met Els Ampe	15/11/2023
17	Aspirantenpc's van Emma en Aniss over "de veelzijdigheid van het concept vrijheid" en over "secularisering"	16/11/2023
18	LVSX @ Saint Vé	20/11/2023
19	Lezing "technocratie of democratie" met prof. Dr. Stefan Rummens	28/11/2023
20	Politiek comité "Ludwig von Mises"	30/11/2023
21	Kerstfeestje	14/12/2023
22	Tussentijdse Algemene Vergadering	29/12/2023
23	Ontmoetingsavond tweede semester	13/02/2024
24	Lokaaldebat	20/02/2024
25	Kroegentocht	27/02/2024
26	Politieke comités "Een nieuw kiessysteem?" (Rias), "Centrale banken" (Lukas) en "Federalist papers en Europa" (Lieven)	29/02/2024
27	Bestuursweekend naar Westmalle	08/03/2024 – 10/03/2024
28	Lezing "politiek 101: hoe werken de verkiezingen?" met prof. Dr. Silvia Erzeel	12/03/2024
29	Politiek comité Karl Popper	18/03/2024
30	Lezing "EU verkiezingen en de impact van lobbying" met Alfons Westgeest	21/03/2024
31	LokaalTD	21/03/2024
32	Uitstap naar Brielle ter herdenking van de inname van Den Briel door de watergeuzen	01/04/2024
33	Lezing "politiek vertrouwen en stemgedrag" met prof Dr. Silke Goubin	18/04/2024
34	Het Grote VUB Verkiezingsdebat	23/04/2024
35	Aspirantenpc's van Nathan en Xavier	25/04/2024
36	LVSX goes Cantus Bruxelensis X	30/04/2024
37	Algemene Vergadering	13/05/2024
38	Bestuursdiner	15/05/2024
39	Overdrachtscantus	Datum nog te bepalen
40	Schild terugdrinken van het VRG	Datum nog te bepalen

Ereleden

U kan LVSV financieel steunen doormiddel van een erelidmaatschap. In ruil hiervoor ontvangt u Blauwzuur thuisgestuurd, wordt u hier en op onze website vermeld en kan u stemrecht aanvragen voor onze algemene vergaderingen. U kan een **erelidmaatschap aanvragen** door een bijdrage van **minstens €60** over te schrijven op het **rekeningnummer van LVSV Brussel: BE68 7330 7553 433**

Axelle Bossuyt – Prosenior LVSV Brussel

Alvin Wittens – Prosenior LVSV Brussel

Franco Bogovic – Prosenior LVSV Nationaal,
voormalig vicevoorzitter LVSV Brussel

Karel De Gucht – Minister van Staat, Prosenior
LVSV Brussel

Herman De Croo – Minister van Staat, Prosenior
LVSV Brussel

Geert Ott – Voorzitter Willemsfonds Dilbeek

Dirk Devroey – Decaan faculteit Geneeskunde
en Farmacie VUB

Egbert Lachaert – Schepen Merelbeke

Dries Van Thielen – Doctorandus “geschiedenis
van het economische denken” VUB

Thomas Ryckalts – Advocaat

Els Ampe – Vlaams Parlements lid

Jan Kempinaire – Advocaat

Georges-Louis Bouchez – Voorzitter MR

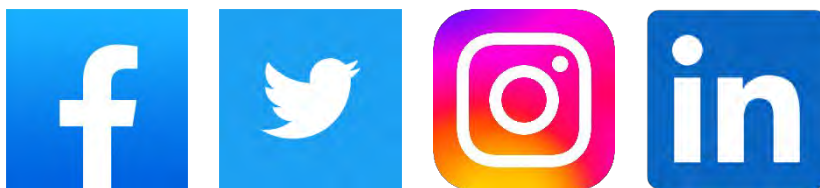
Lode Cossaer – Voorzitter Feniks Academie

Anthony Planquette – Voormalig bestuurslid
LVSV Gent en LVSV Brussel

Joost Germis – Directeur Whyte Corporate
Affairs

LVSV-BRUSSEL.BE

Je vindt LVSV Brussel ook terug
op Facebook, Instagram,
LinkedIn en Twitter.

LIBERAAL VLAAMS STUDENTENVERBOND BRUSSEL